

Demenslandsby på Fyn

Tomas Engelbrechtsen, arkitekt MAA, medlem af initiativgruppen Margurittens venner

Blandt de danskere, som arbejder på demensområdet, er "De Hogeweyk" i Holland blevet et yndlings rejsemål. Den lille bydel i den hollandske by Weesp, tæt på Amsterdam, er et gammelt plejehjem, som er revet ned og bygget op på ny i landsbystil. Mange japanere, amerikanere, tyskere og specielt mange danskere har været forbi og er blevet glade og forbavsede over Audrey Hepburn hos frisøren og den indonesiske mad i supermarkedet. Det er et dejligt område med en afslappet atmosfære, hvor man altid er velkommen hos naboen for en lille hyggesnak. Et sted også hvor den lokale restaurant har en garderobe med et stort udvalg af vinterfrakker, hvis man tilfældigvis har glemt sin egen derhjemme.

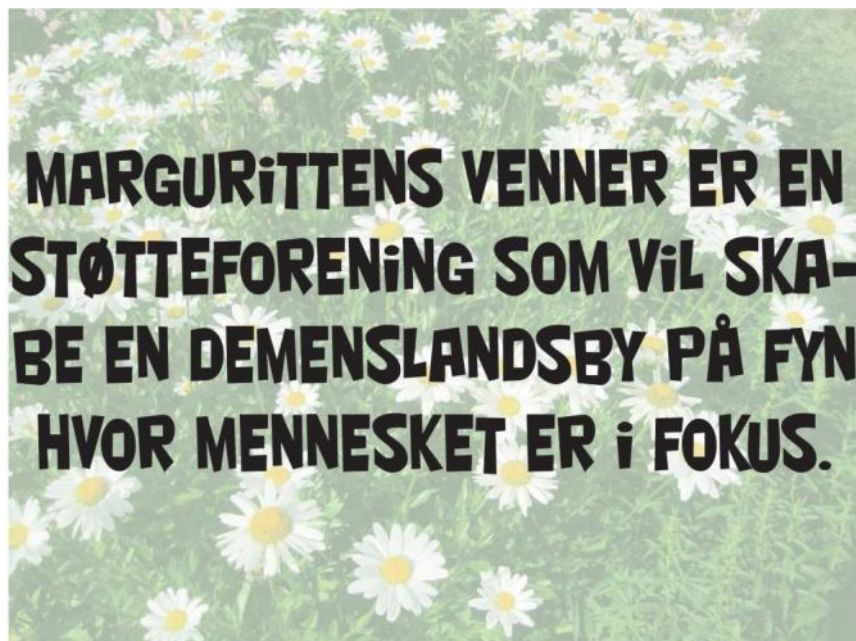
Hvad de færreste ved er, at der for tiden bliver arbejdet ihærdigt på at bygge en lignende landsby i Danmark. Det er OK-fonden, initiativgruppen Marguritten og Demensalliancen, der har slået sig sammen for at skabe et sted med de bedst mulige rammer for mennesker med demenssygdomme. Demenslandsbyen Marguritten, som projektet midlertidigt bliver kaldt, håber at bruge de bedste aspekter fra "De Hogeweyk" men med større fokus på danske ønsker.

Initiativgruppen Marguritten har holdt mange samtaler med mennesker, som har demens i forskellige stadier og med deres pårørende. Ud fra disse samtaler er der udkrystalliseret nogle tydelige ønsker. "De Hogeweyk" er et virkelig dejligt sted, men beboerne udgør et klassisk plejecenters befolkning. De lider alle sammen af Alzheimer eller en anden demenssygdom i et langt fremskredet stadie. Det betyder, at mange beboere derfor ikke rigtig kan nyde alt det, som "De Hogeweyk" kan tilbyde dem, de er simpelt hen alt for syge til det. Den danske demenslandsby vil derfor gerne være målrettet andre beboere også. For eksempel mennesker som fortsat vil blive boen-

de med deres ægtefæller og mennesker i et meget tidligere stadie af demens. På den måde kan disse beboere få langt større glæde af alle demenslandsbyens faciliteter og behøver ikke at spekulere på, hvad der skal ske senere. De kan nemlig blive boende hele livet.

Et anden hollandsk eksempel, som Marguritten gerne vil lære af, er "Rosa Spierhuis". På beboernes ønske gives normalt ikke rundvisninger på dette plejehjem. Rosa Spierhuis er bygget på ældre kunstners eget initiativ og i deres eget regi tilbage i 60'erne, og er et vidunderligt eksempel på boliger for livet. Ældre malere og billedhuggere kan bruge deres eget atelier eller vælge at dele. Musikere og kunsthistorikere fortsætter med at undervise i en høj alder. Næsten hver centimeter i de lange gange er dekoreret af kunsternes egne malerier, og der høres musik i alle hjørner. Man bliver ikke visiteret til huset, men sætter sig selv på ventelisten. Hvis der opstår behov for hjemmehjælper eller plejeomsorg, bliver man bare visiteret løbende. Dette vil sige, at man aldrig behøver at flytte til et andet plejehjem. Heller ikke hvis man bliver alvorlig dement. Plejehjemmet hører bare til stedet. Direktøren for Rosa Spierhuis fortæller, at der kun var et enkelt tilfælde, hvor en beboer virkelig skulle forflyttes, og det var en beboer med demenssygdom, som ville tage en vandretur på motorvejen.

I Danmark er der i lang tid blevet lagt vægt på konceptet, at ældre mennesker skal blive boende i deres egen bolig så længe som muligt. Dette koncept indebærer både store fordele men også store ulemper. En af de største ulemper er, at man først flytter på plejecenter, når man er mindst egnet til det. Det vil sige, når man tit er for syg til at tilpasse sig de nye omgivelser. Hvis en ældre i stedet

DKDK: Udveksling i Japan

på et tidligere tidspunkt flytter til et boligområde, der er demensvenligt, men fungerer som en almindelig by eller bydel, vil personen kunne blive boende i hjemlige omgivelser resten af livet.

Demenslandsbyen Marguritten skal være et sted, hvor mennesket er i fokus. Beboerne skal have frihed til at leve på egne præmisser, og der skal være rige muligheder for forskelligheder. For mange mennesker med demens har det f.eks. vist sig at være meget gunstigt at bo sammen med andre i boenheder med fælles køkken og stue. Disse mennesker har mindre behov for store selvstændige boliger. Det er mere befordrende for dem at have meget social kontakt. Andre skal have mulighed for at bo sammen med ægtefællen i en større selvstændig bolig men stadig tilknyttet nogle fællesfaciliteter.

Byen skal i det hele taget indeholde mange fælles faciliteter, såsom butikker, restaurant, frisør, teater-sal og hvad man nu ellers kan finde på. Stedet skal være indbydende for besøgende og andre beboere fra nabolaget. Grænsende til demensbyen kunne andre ældreboliger tænkes placeret, som også kunne have glæde af den. Der vil være terapi- og sansehaver, der vil være aktiviteter som dans, gymnastik og Thai-Chi, og der vil være dyr og børnelegepladser.

Selve udformningen af byen skal være på en sådan måde, at beboerne bliver stimuleret så meget som muligt. Farver, materialer og former må gerne være varierede og forskellige, for at hjernen kan blive stimuleret. Dette hjælper også til at genkende steder

og føle sig hjemme. Hvis alting er ens, lige og fir-kantet kan man let fare vild og ikke vide, hvor man er. Naturen skal være en vigtig del af demensbyen. Det er veldokumenteret, at udsyn på natur har en gunstig effekt på menneskers velvære. Endnu bedre er det, hvis man kan bevæge sig rundt i den, og derfor skal det være attraktivt for beboerne i landsbyen at gå udendørs imellem bygningerne.

Tilknyttet demenslandsbyen er det også planlagt at have et Videns- og Udviklingscenter, der skal forske og samle viden fra hele verden angående det bedste liv med en demenssygdom og mulighederne for at bremse forløbet. Dette Videnscenter skal samarbejde med det Nationale Videnscenter for Demens, som er interesseret i at lave undersøgelser i landsbyen. Eksisterende viden kan blive omsat i handlinger, ny viden vil kunne udvikles på stedet, og teorier vil kunne afprøves i praksis.

Planerne er, at denne demenslandsby skal være et slags pilotprojekt og være startskuddet til, at der over hele landet kan komme tilsvarende projekter, som inspirerer og lærer af hinanden.

Mere information om projektet kan findes på:

www.demenslandsbyenmarguritten.dk og
www.facebook.com/marguritten

Her kan man også læse, hvordan man kan støtte projektet ved at blive medlem af støtteforeningen.

En delegation på 12 danskere er i marts 2015 taget til Japan for at lære af, og dele erfaringer med andre lande, inden for områderne ældre, handicap og unge. I delegationen er bl.a. bestyrelsesmedlem Rikke Jensen som repræsentant for DKDK.

Det japanske udvekslingsprogram, Young Core Leaders of Civil Society Group Development, er udviklet af det japanske udenrigsministerium. Det er sket med henblik på at udvikle ledere under 40 år, der kan tilknyttes Non Governmental Organization. Initiativet skal ses med baggrund i, at japanerne ønsker at skabe et mere sammenhængende samfund. Et samfund, hvor alle bidrager med og bruger deres evner til fordel for andre. I programmet deltager foruden Danmark også England og Tyskland. Hver med en 12-mands stor delegation.